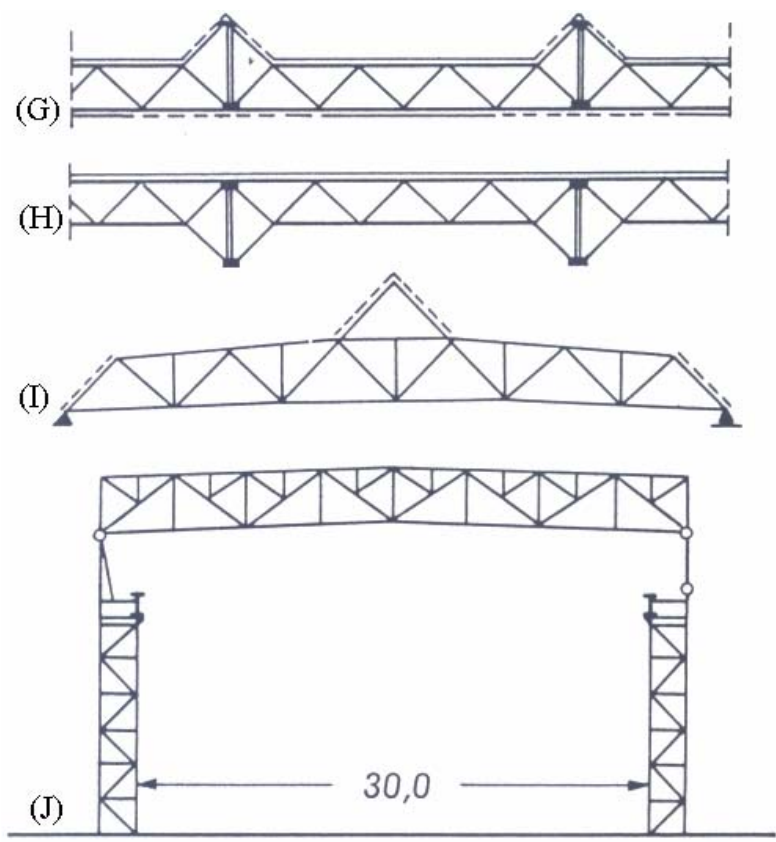
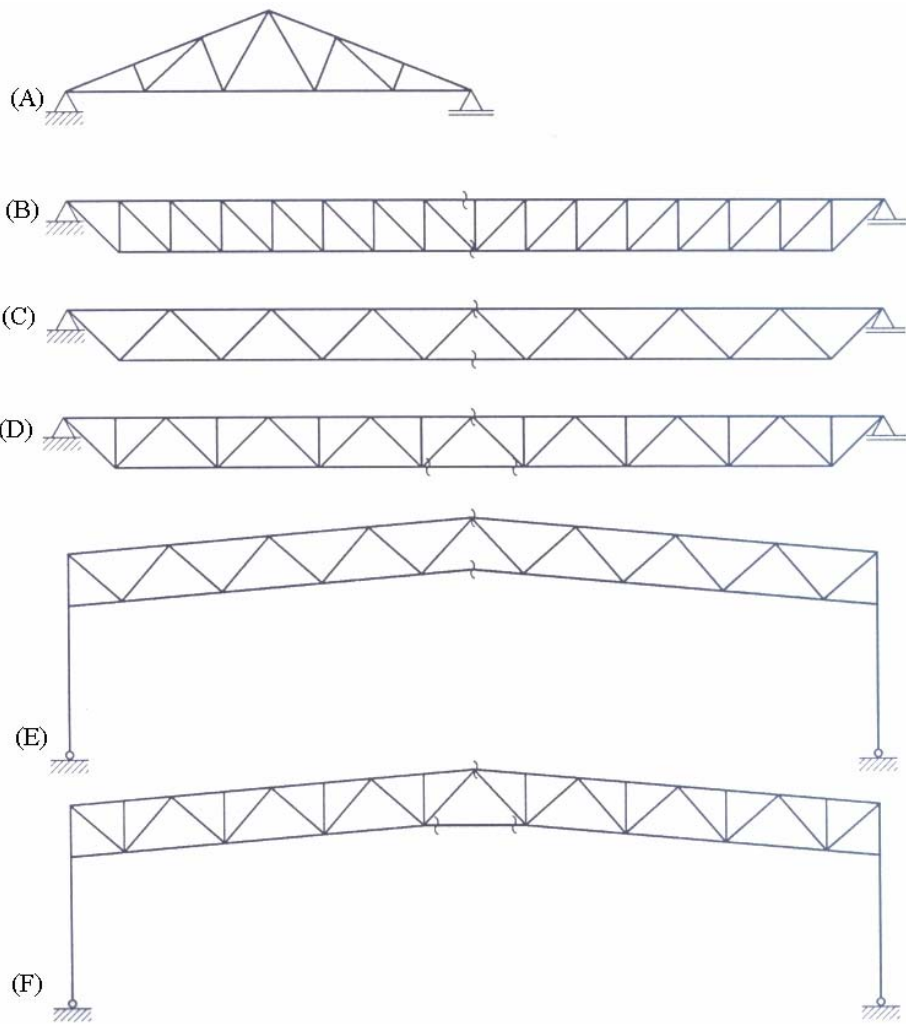

11. Előadás

Rácsos tartók tervezésének speciális kérdései (csőszerkezetek)

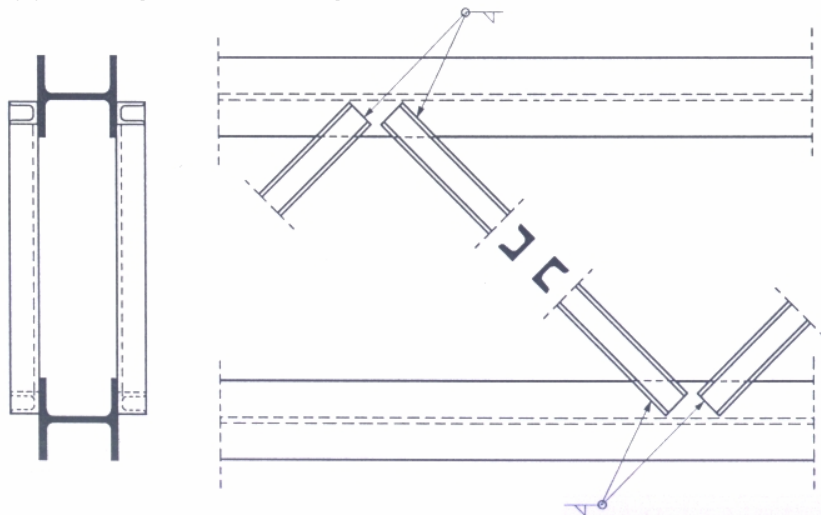
- Szerkezeti rendszerek
- Keresztmetszetek
- Csomóponti kapcsolatok
- Kísérleti vizsgálatok

Rácsos tartószerkezetek

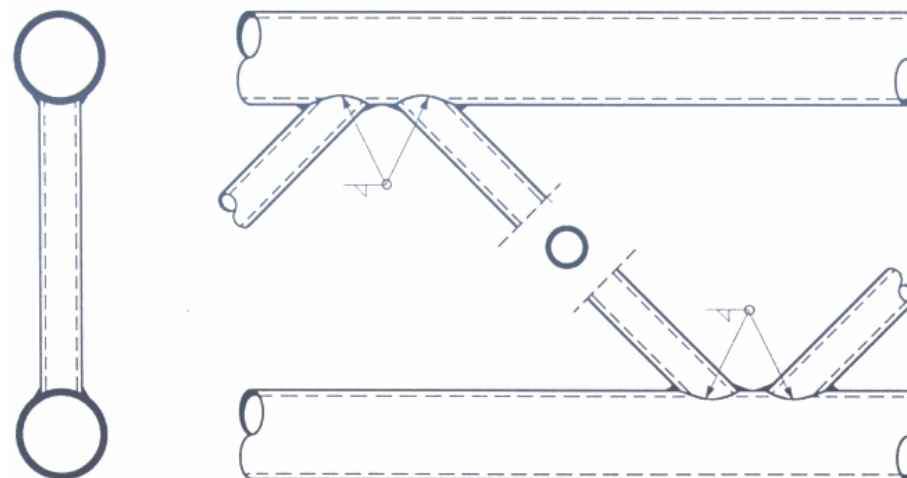

Rácsos tartószerkezetek különböző kialakításai:

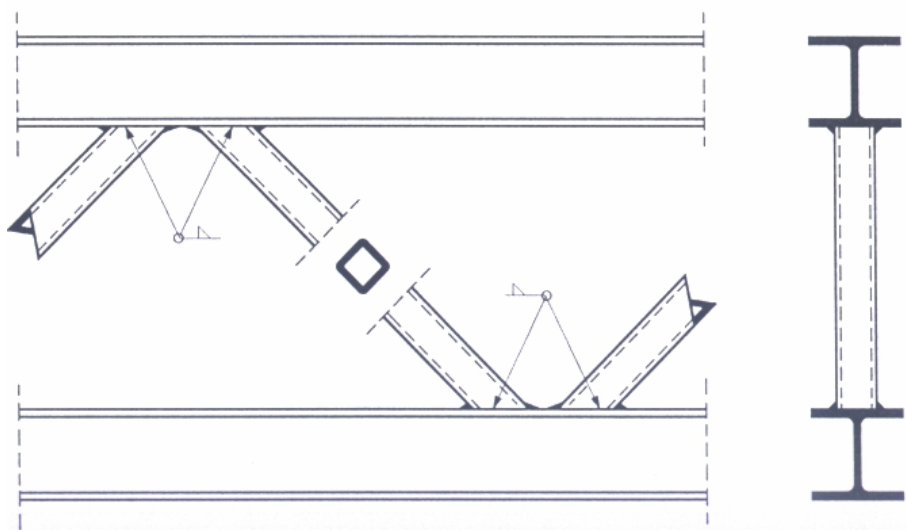
(A) I szelvényű övek, U szelvényű rácsrudak

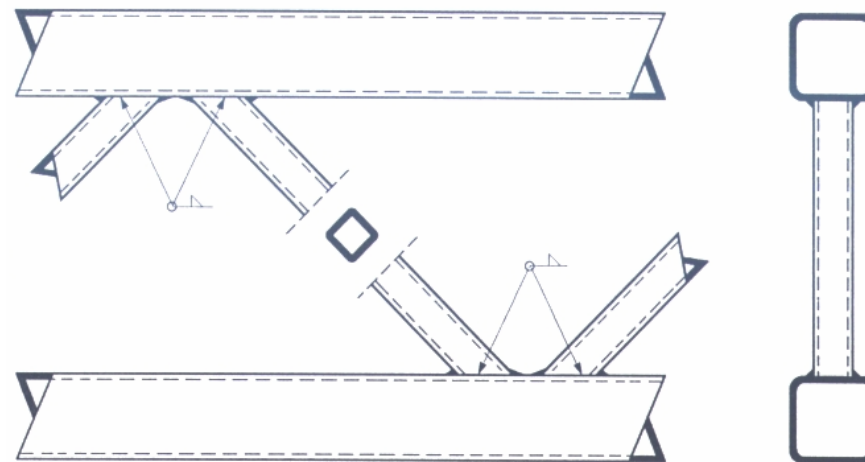
(C) Körszelvényű övek és rácsrudak

(B) I szelvényű övek, négyzet alakú zárt szelvényű rácsrudak

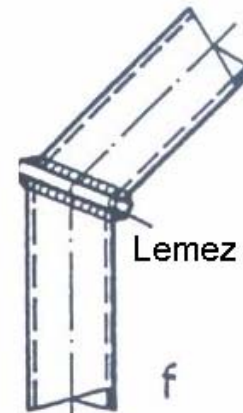
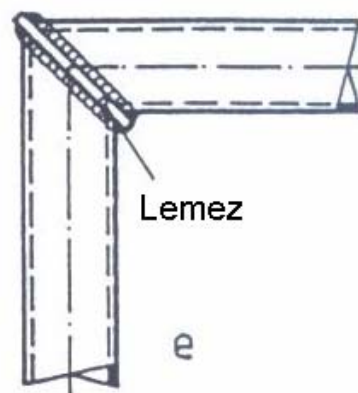
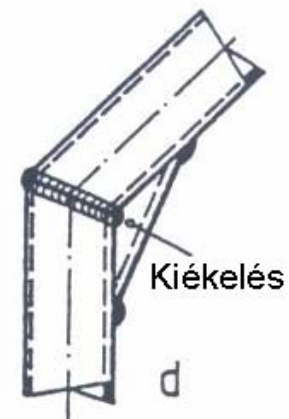
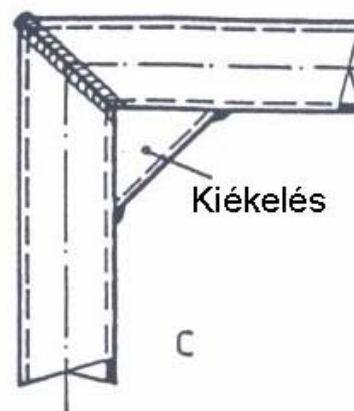
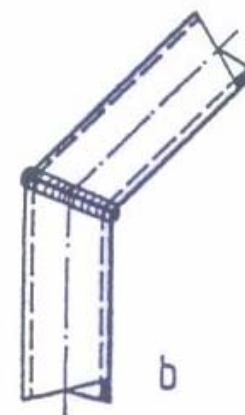
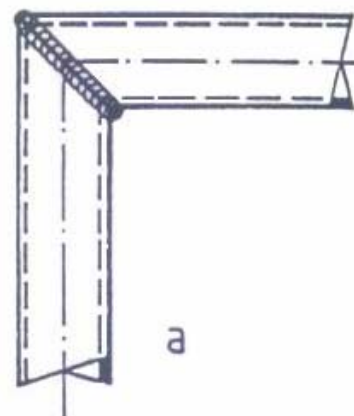
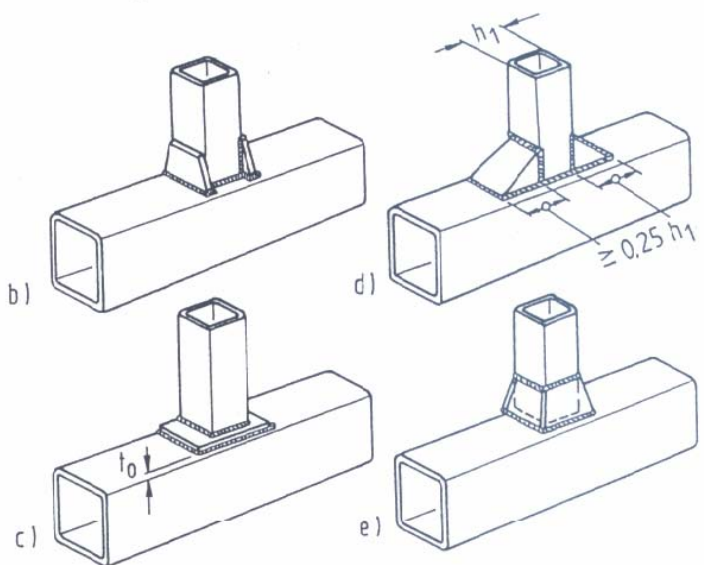
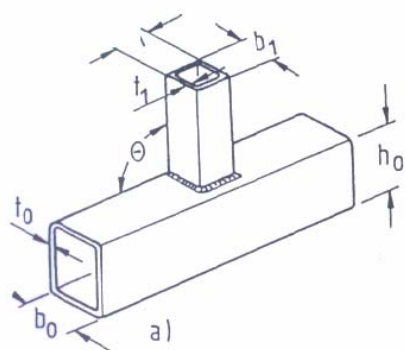
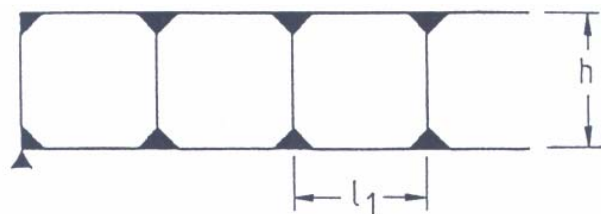

(D) Négyzet alakú, zárt szelvényű övek és rácsrudak

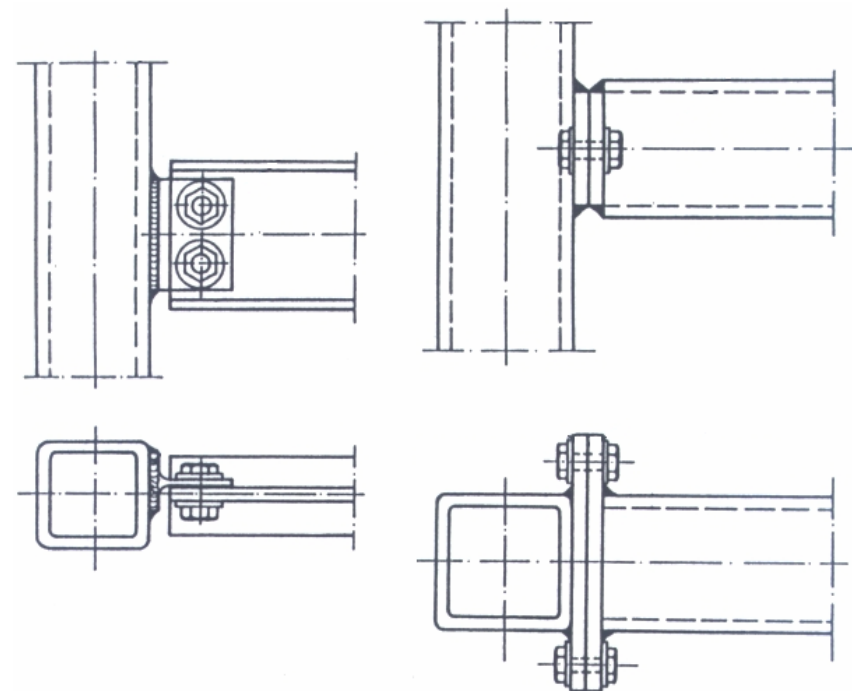
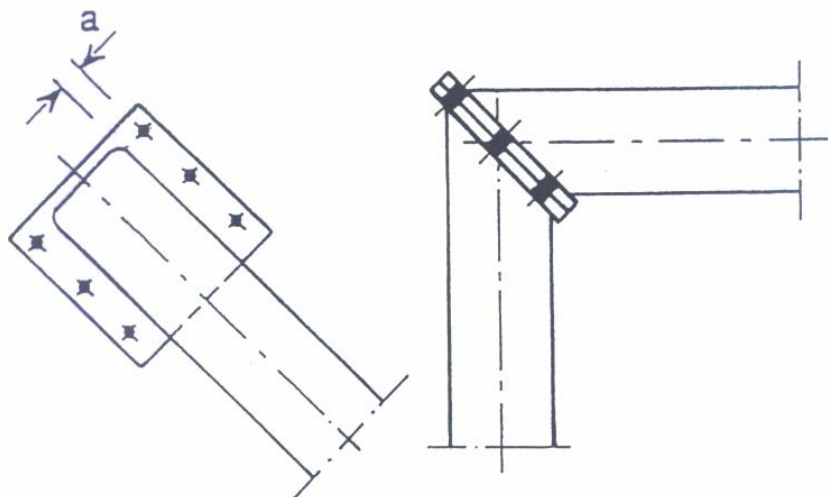

Csőszerkezetű kapcsolatok

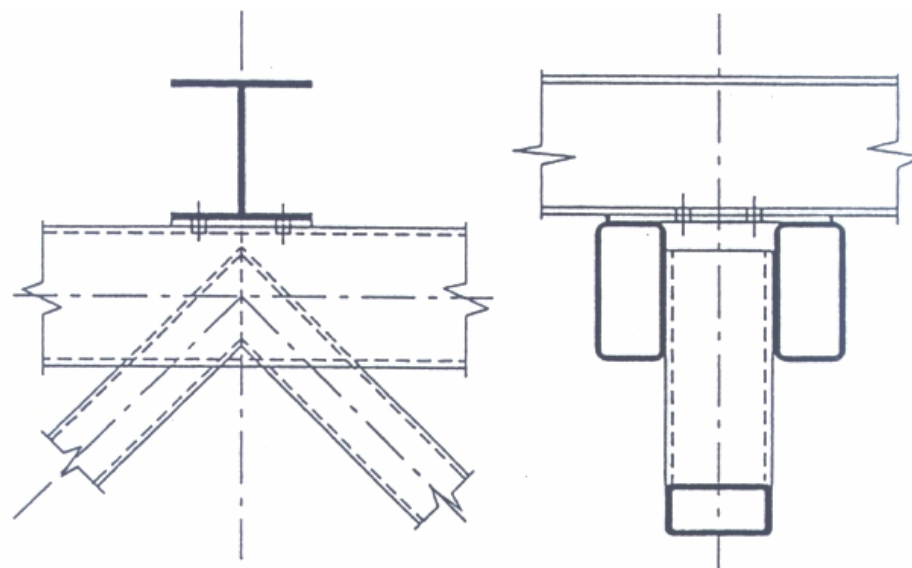
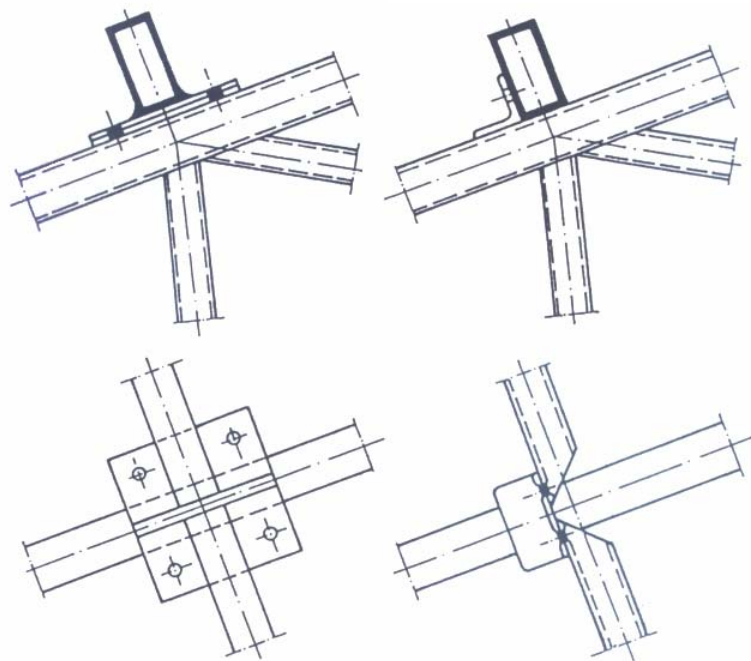
Vierendeel-csomópontok kialakítása

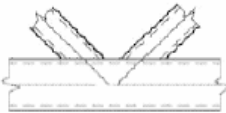
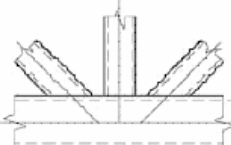
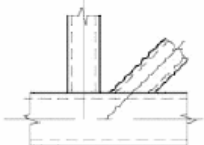
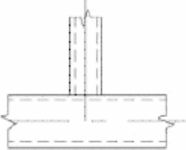
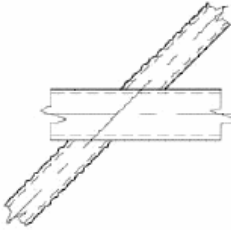
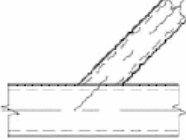
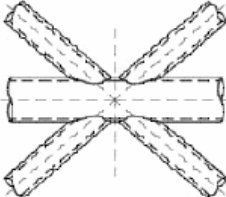
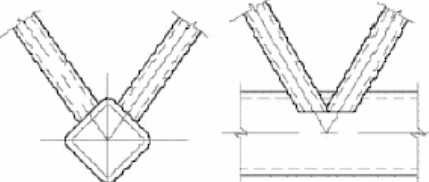
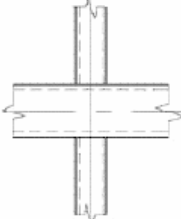
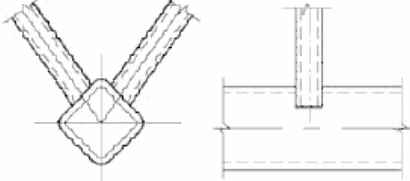
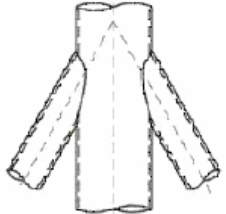
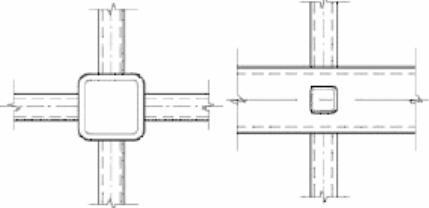
Csavarozott keretsarok csőszelvények esetén

Szelemen leerősítése

Zárt-szelvényű rácsos tartók csomópont-típusai

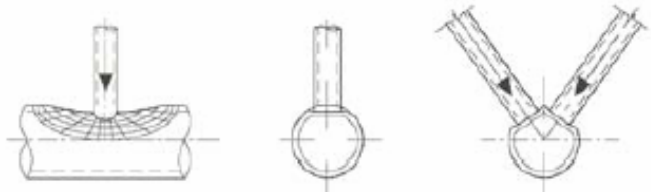
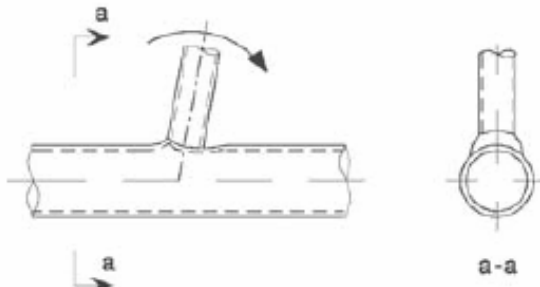
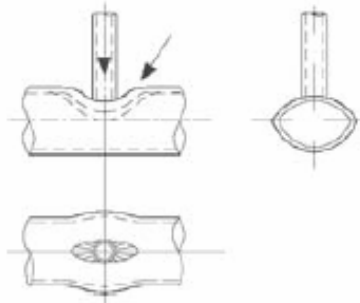
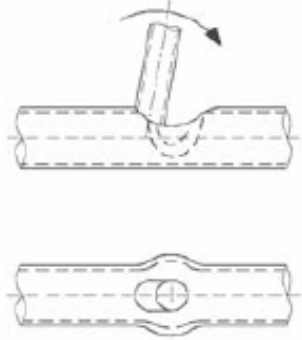
 <p>K csomópont</p>	 <p>KT csomópont</p>	 <p>N csomópont</p>
 <p>T csomópont</p>	 <p>X csomópont</p>	 <p>Y csomópont</p>
 <p>DK csomópont</p>	 <p>KK csomópont</p>	
 <p>X csomópont</p>	 <p>TT csomópont</p>	
 <p>DY csomópont</p>	 <p>XX csomópont</p>	

Zárt szelvényű rácsos tartók kapcsolatai tönkremeneteli típusai

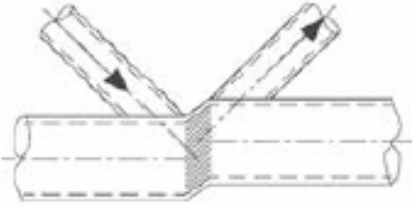
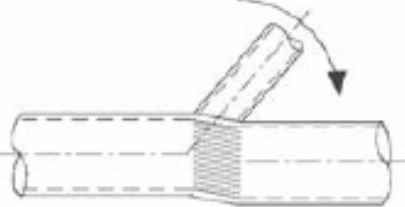
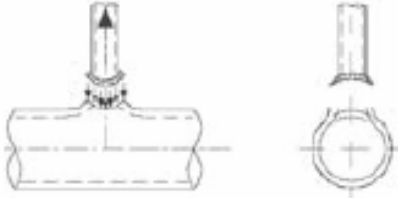

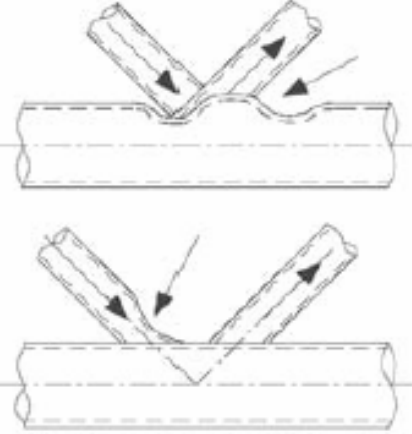

Kör keresztmetszetű zártszelvényű rudak (CHS) tönkremeneteli módjai

A tönkremeneteli módok a következők:

- az öv felületének vagy keresztmetszetének képlékeny tönkremenetele;
- nyomott rácsrudak esetén az öv falának (gerincének) folyása, összenyomódása vagy horpadása;
- az öv nyírási tönkremenetele
- a rácsrudak kiszakadása az övből repedésképződés hatására;
- rácsrudak törése csökkent hatékony szélesség miatt (repedések a varratokban vagy a rácsrudakban)
- nyomott rácsrudak vagy zárt keresztmetszetű övek horpadása a csomópont környezetében

Tönkre- menetel módja	Rúd irányú teher	Hajlítónyomaték
a		
b		

Folytatás: következő oldal

c		
d		
e		
f		

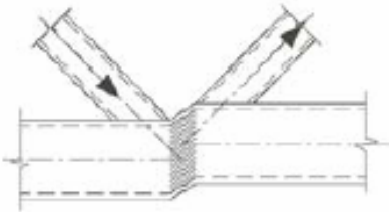

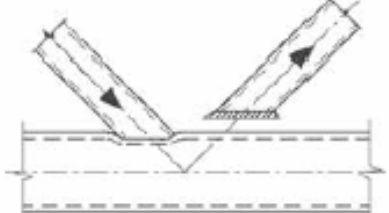

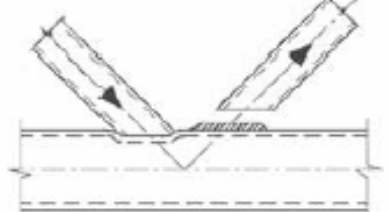
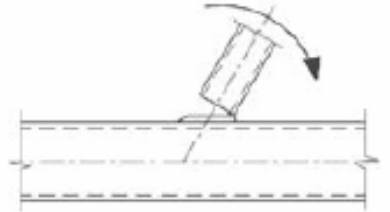
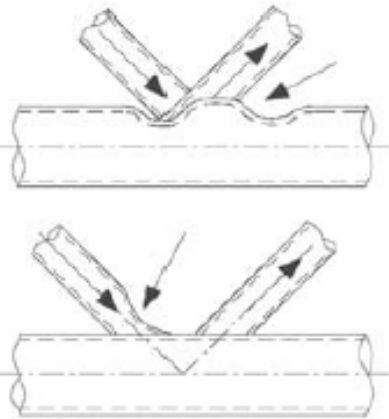
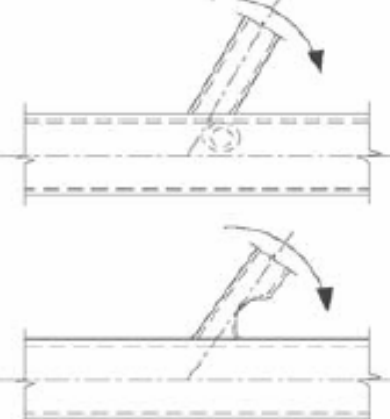

Négyszög keresztmetszetű zártszelvényű öv- és rácsrudak (RHS) tönkremeneteli módjai

A tönkremeneteli módok a következők:

- az öv felületének vagy keresztmetszetének képlékeny tönkremenetele;
- nyomott rácsrudak esetén az öv falának (gerincének) folyása, összenyomódása vagy horpadása;
- az öv nyírás tönkremenetele
- a rácsrudak kiszakadása az övből repedésképződés hatására;
- rácsrudak törése csökkent hatékony szélesség miatt (repedések a varratokban vagy a rácsrudakban)
- nyomott rácsrudak vagy zárt keresztmetszetű övek horpadása a csomópont környezetében

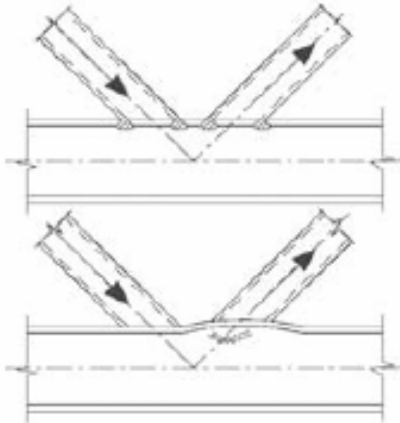
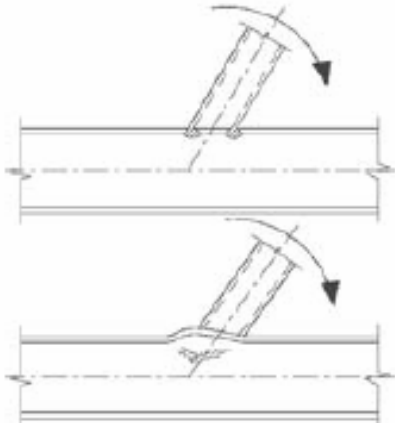
Tönkre- menetel módja	Rúd irányú teher	Hajlítónyomaték
a		
b		

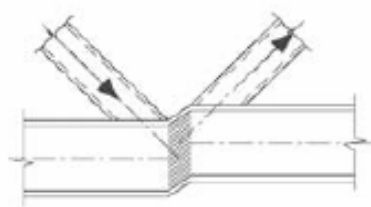
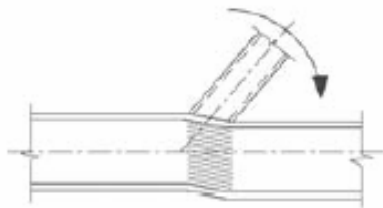
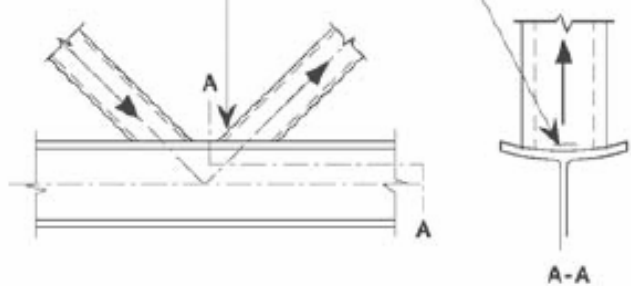
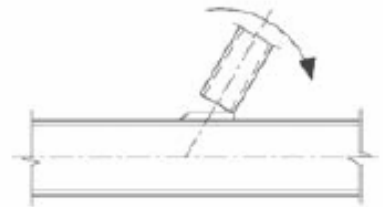
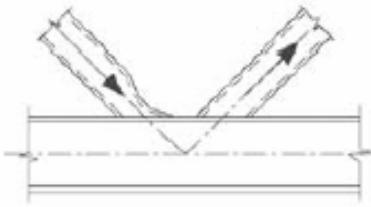
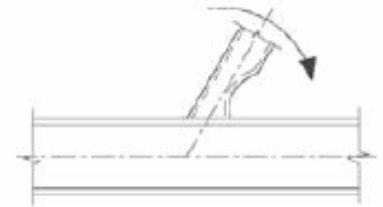
c		
d		
e		
f		

Négyszög vagy kör-keresztmetszetű zártszelvényű rácsrudak (RHS vagy CHS) és melegen hengerelt I és H szelvényű övrudak csomópontjának tönkremeneteli módjai

A tönkremeneteli módok a következők:

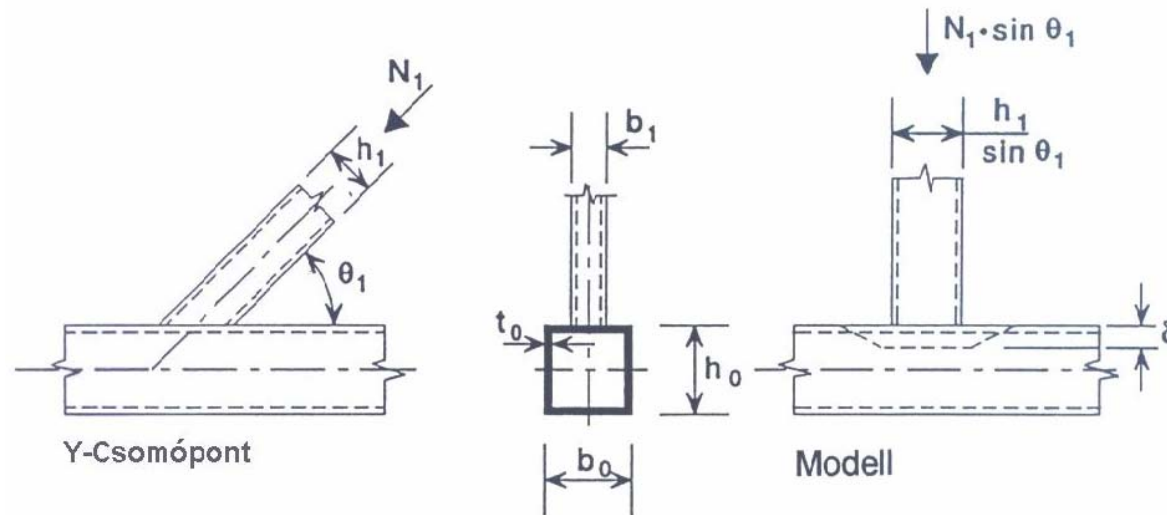
- a) az öv felületének vagy keresztmetszetének képlékeny tönkremenetele;
- b) nyomott rácsrudak esetén az öv falának (gerincének) folyása, összenyomódása vagy horpadása;
- c) az öv nyírási tönkremenetele
- d) a rácsrudak kiszakadása az övből repedésképződés hatására;
- e) rácsrudak törése csökkent hatékony szélesség miatt (repedések a varratokban vagy a rácsrudakban)
- f) nyomott rácsrudak vagy zárt keresztmetszetű övek horpadása a csomópont környezetében

Tönkre- menetel módja	Rúd irányú teher	Hajlítónyomaték
a	-	-
b		

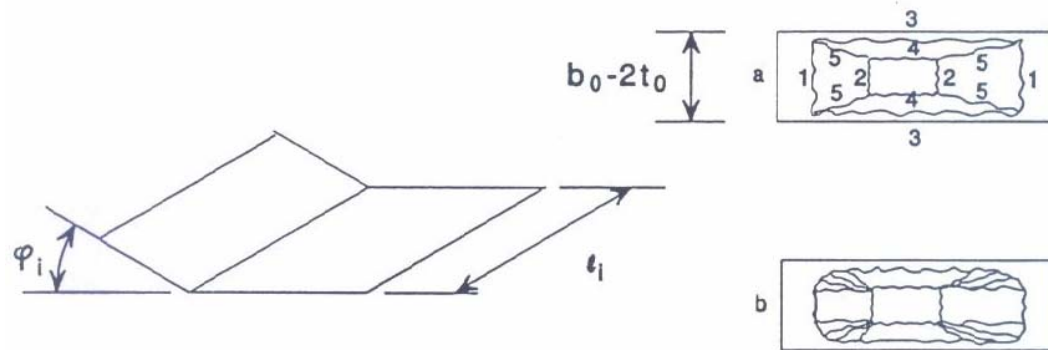
c		
d	-	-
e	<p>Repedés kiindulása</p> 	
f		

Négyszög keresztmetsetű zártszelvényű rácsrúd és övrúd hegesztett csomópontjainak tervezési rúdirányú ellenállásai [Táblázatok 248. old.]:

T, Y és X csomópontok: Az öv felületének tönkremenetele

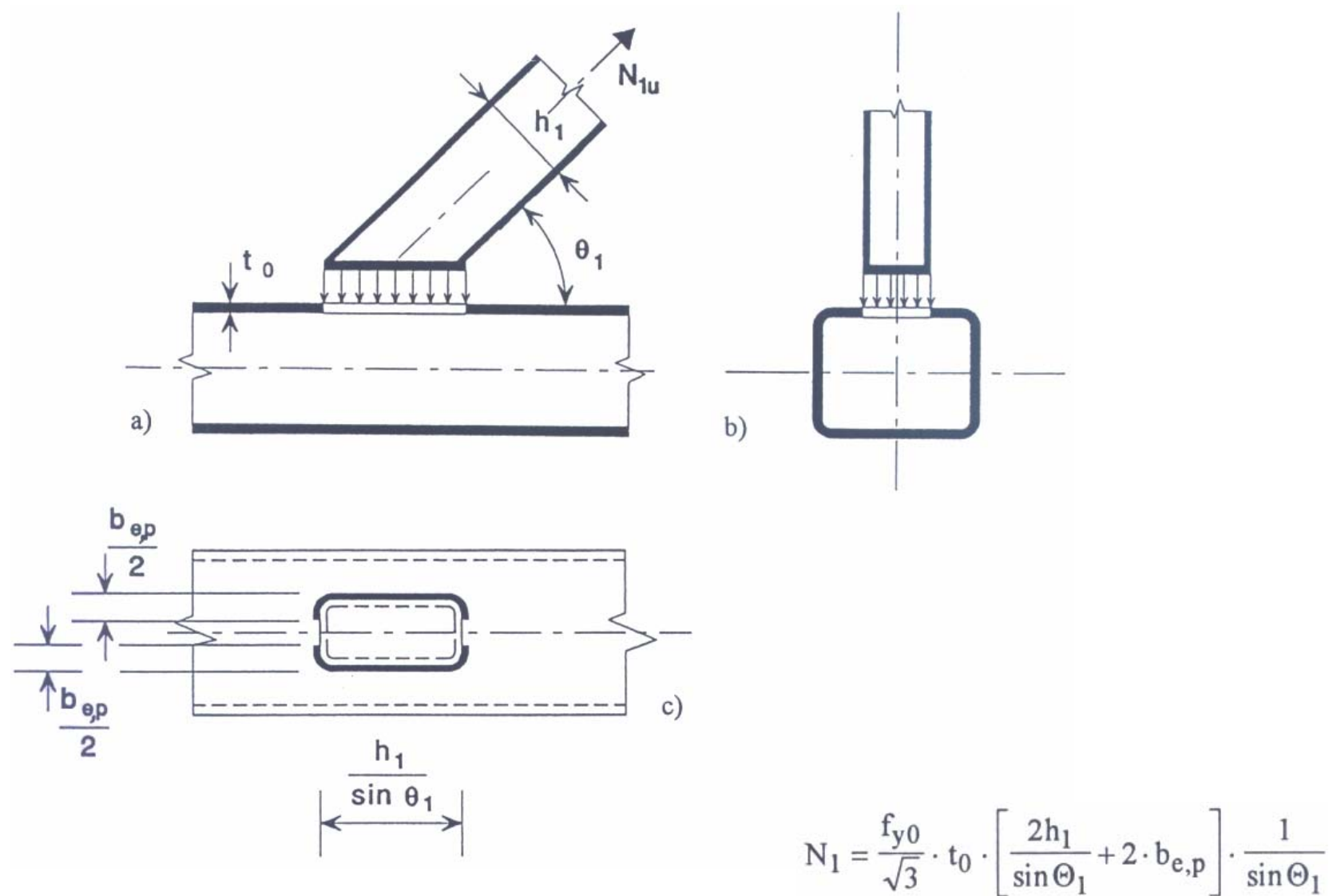
$$N_1 \cdot \sin \Theta_1 \cdot \delta = \sum_{i=1}^{12} l_i \cdot \varphi_i \cdot m_{pi}$$

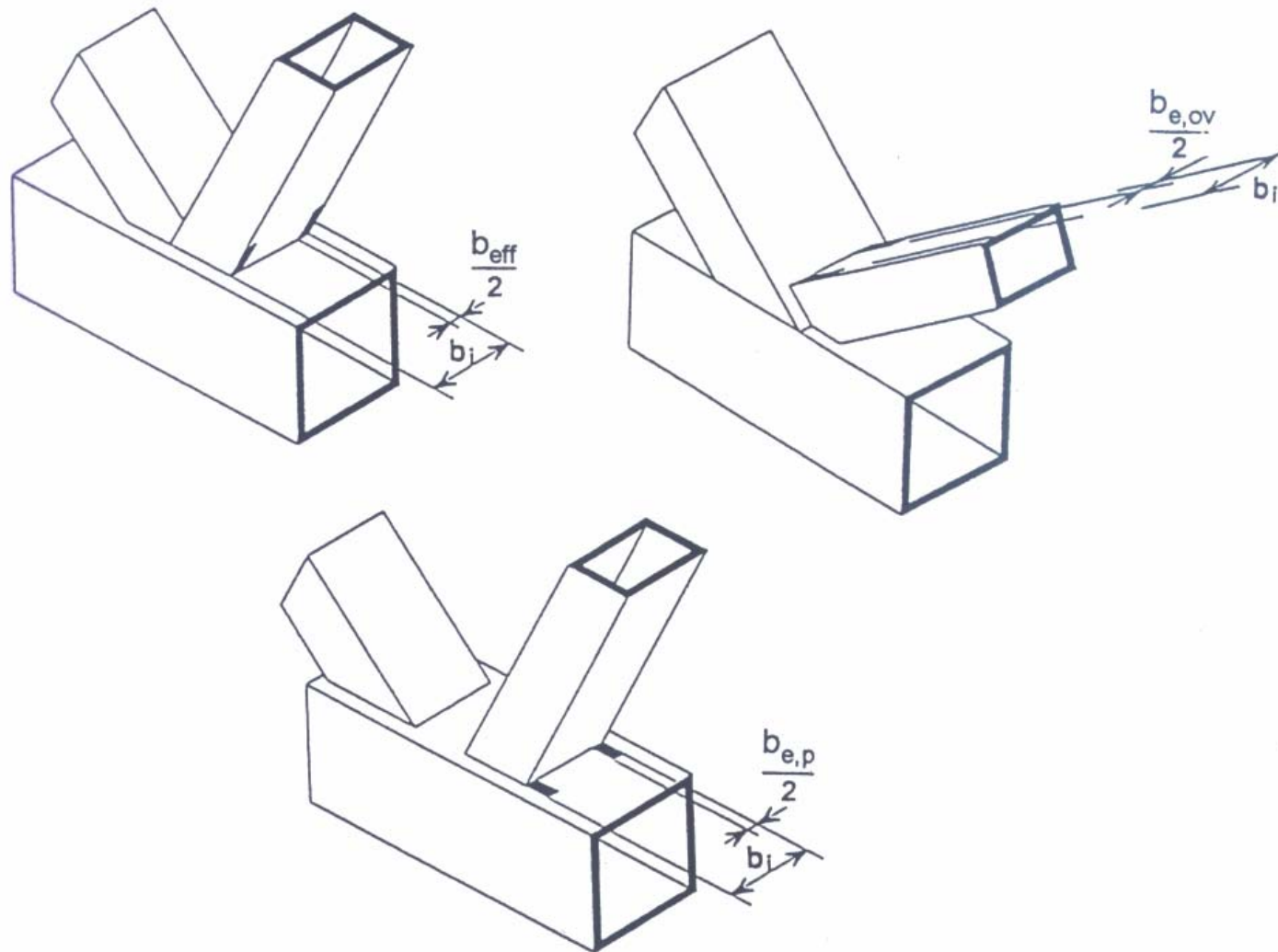
- ahol
- N_1 Normálerő
  - Θ_1 Csatlakozó rúd szöge
  - δ N_1 hatására kialakuló deformáció
  - l_i i - Folyási vonal hossza
  - φ_i i - Folyási vonal elfordulása
  - m_{pi} folyási vonal képlékeny nyomatéka

$$m_{pi} = \frac{f_{y0} \cdot t_0^2}{4}$$

T,Y és X csomópontok: A rácsrudak kiszakadása [Táblázatok: 249. oldal]

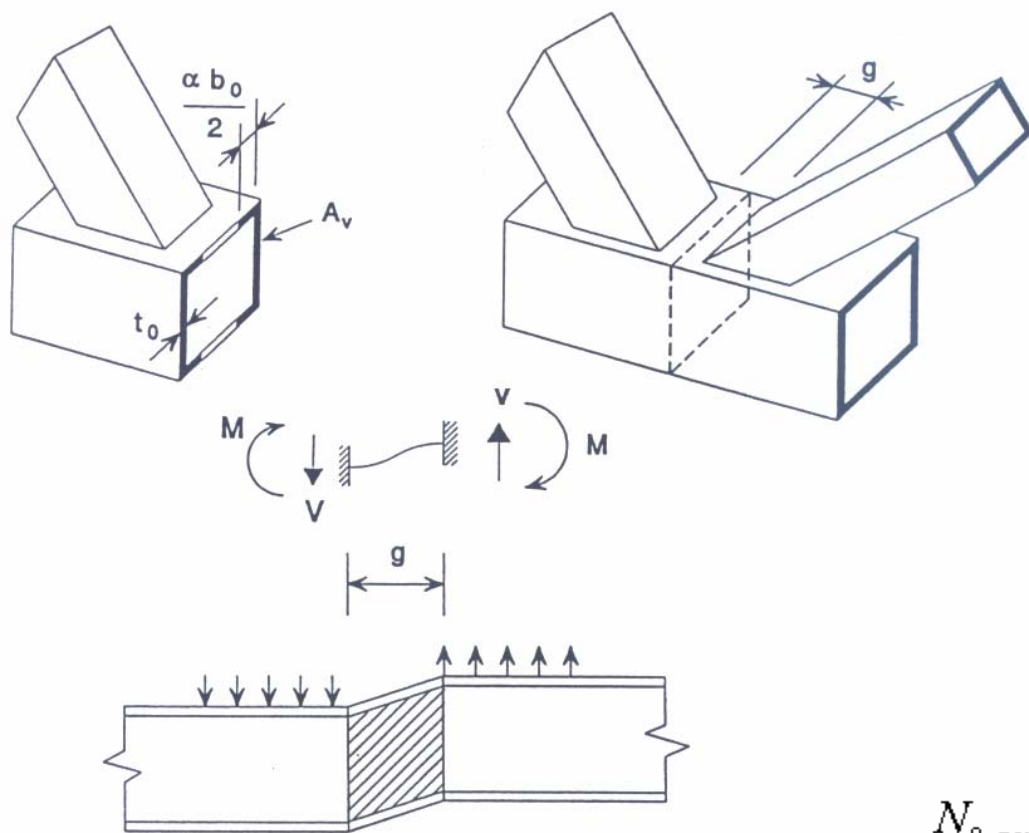

T,Y és X csomópontok: A rácsrúd tönkremenetele [Táblázatok: 249. oldal]

$$N_1 = f_{y1} \cdot t_1 (2h_1 - 4t_1 + 2b_{eff})$$

K és N hézagos csomópontok: Az öv nyírési tönkremenetele (Tábl. 250. old.)

$$V_{pl} = \frac{f_{y0}}{\sqrt{3}} \cdot A_v$$

$$A_v = (2h_0 + \alpha \cdot b_0) \cdot t_0$$

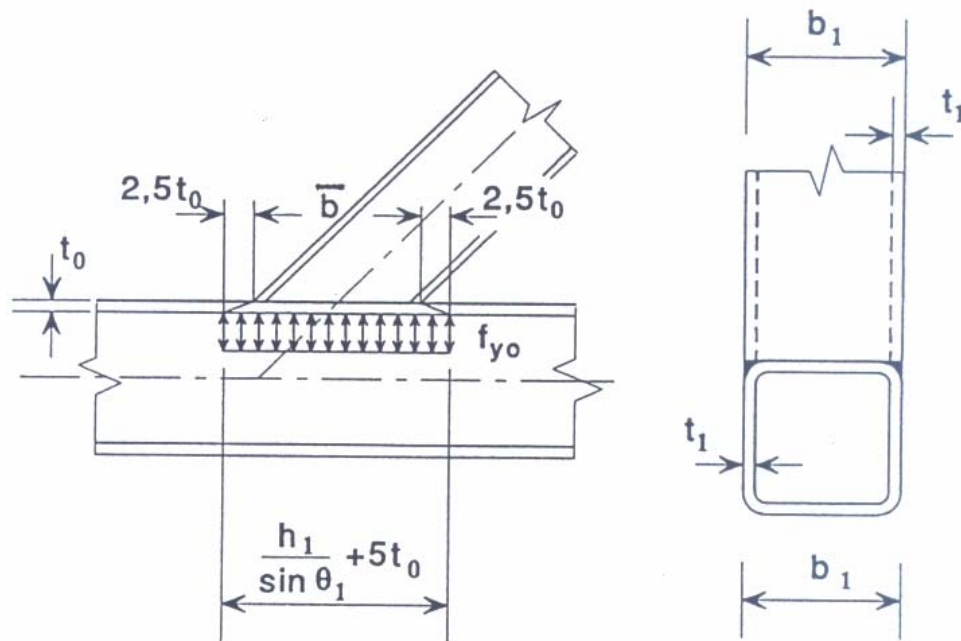
$$\alpha = \sqrt{\frac{1}{1 + \frac{4g^2}{3t_0^2}}}$$

$$N_{0,gap,Sd} \leq (A_0 - A_v) \cdot f_{y0} + A_v \cdot f_{y0} \sqrt{1 - \left(\frac{V_{Sd}}{V_{pl}}\right)^2}$$

- ahol
- A_v nyílt felület
  - A_0 teljes felület
  - V_{pl} képlékeny nyírési ellenállás
  - V_{Sd} nyíróerő

T,Y és X csomópontok: Az öv falának tönkremenetele [Tábl. 249.old.]

$$N_1 = 2f_{y0} \cdot t_0 \cdot \left[\frac{h_1}{\sin \Theta_1} + 5t_0 \right] \cdot \frac{1}{\sin \Theta_1}$$

$$N_1 = 2f_b \cdot t_0 \cdot \left[\frac{h_1}{\sin \Theta_1} + 5t_0 \right] \cdot \frac{1}{\sin \Theta_1}$$

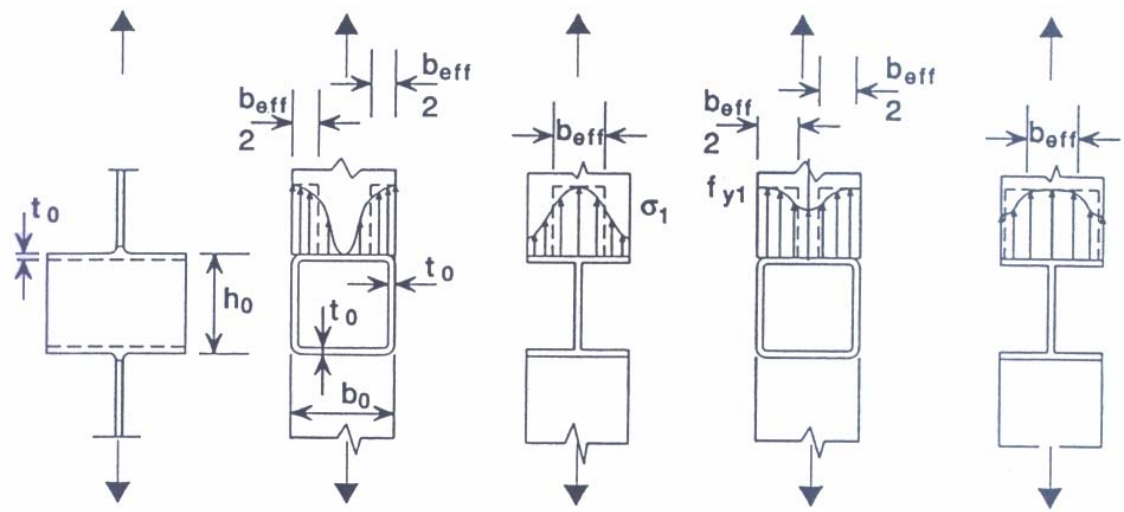
ahol $f_b = f_{ky}$ T és Y csomópontok

$f_b = 0,8 \cdot f_{ky} \cdot \sin \Theta_1$ X csomópont

f_{ky} kihajlási feszültség

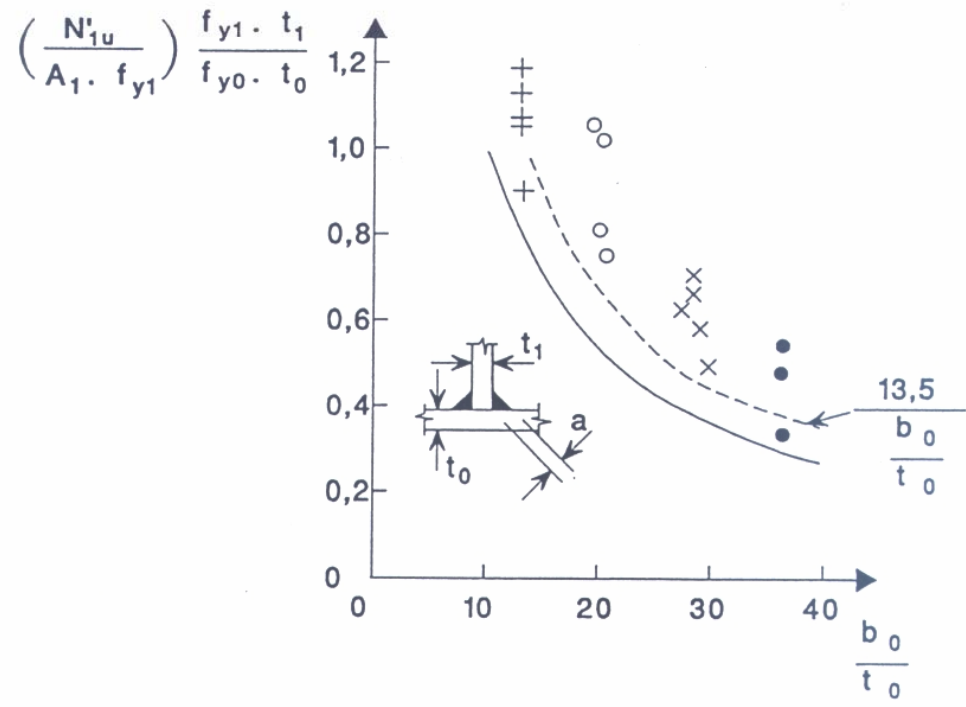
$$\lambda = 3,46 \left(\frac{h_0}{t_0} - 2 \right) \sqrt{\frac{1}{\sin \Theta_1}}$$

Kísérleti vizsgálatok:

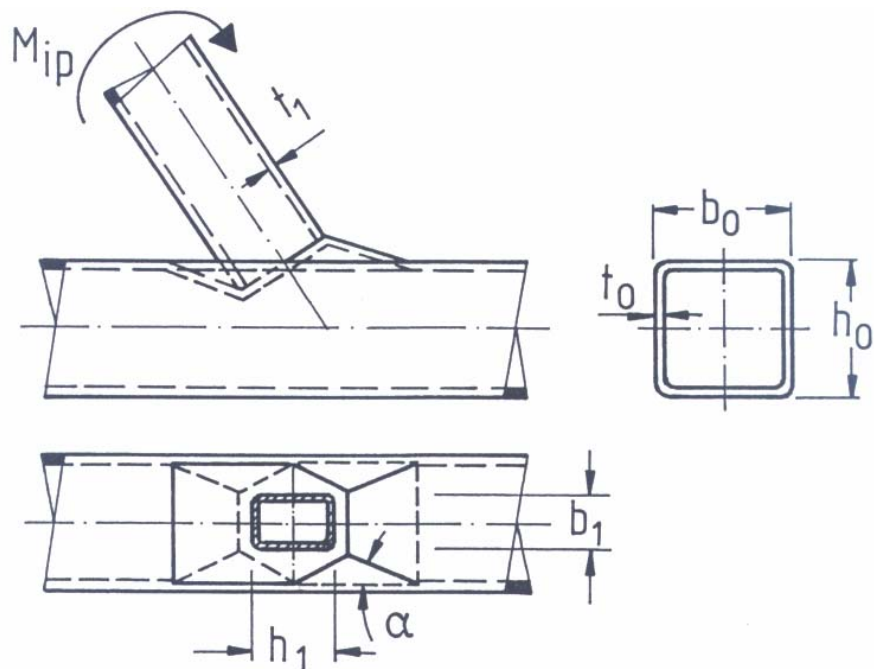
(a) Rugalmas

(b) Képlékeny

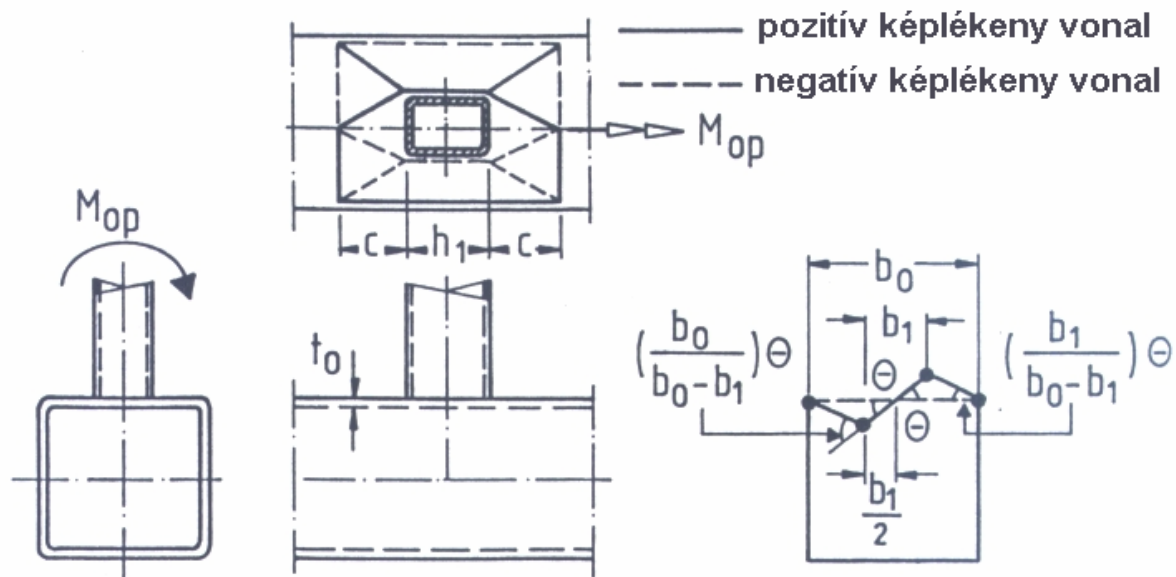

Négyszög keresztmetszetű zárt szelvényű rács-és övrudak (RHS) hegesztett csomópontjainak tervezési nyomatóki ellenállásai

Rácssíkban ható nyomatók

Rácssíkra merőlegesen ható nyomatók

A nyomatéki kapcsolat merevségének hatása négyszög-

keresztmetszetű rudaknál [Rautaruukki, 2000]

[Táblázatok: 309-312. oldal]

$$M_1 = \left(\frac{c}{c+2} \right) \frac{q \cdot L^2}{12} \quad (\text{támasznyomaték})$$

$$M_0 = \left(\frac{c+6}{c+2} \right) \frac{q \cdot L^2}{24} \quad (\text{mezőnyomaték})$$

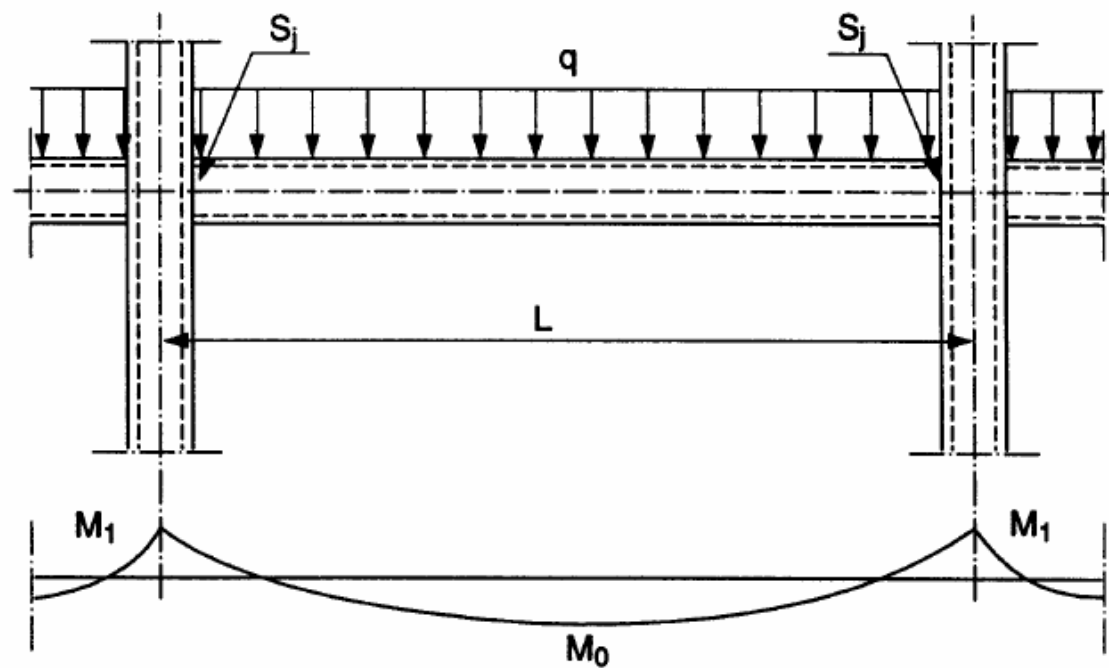
ahol:

$$c = \frac{S_j \cdot L}{E \cdot I}$$

S_j a csomópont elfordulási merevsége

L a támasz-keresztmetszetek távolsága

I a keresztmetszet inercianyomatéka

Négyzet- és téglalap keresztmetszetek hegesztett T-kötésének elfordulási merevsége:

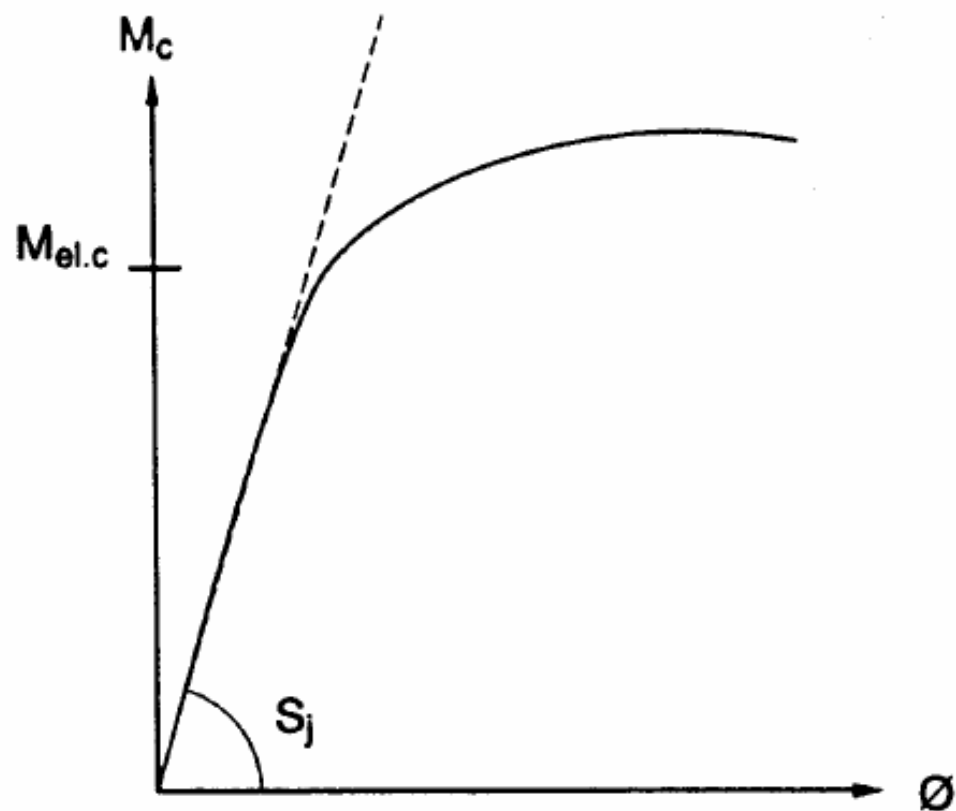
$$S_j = \frac{1000 \cdot C^* \cdot t_0^3}{52}$$

ahol:

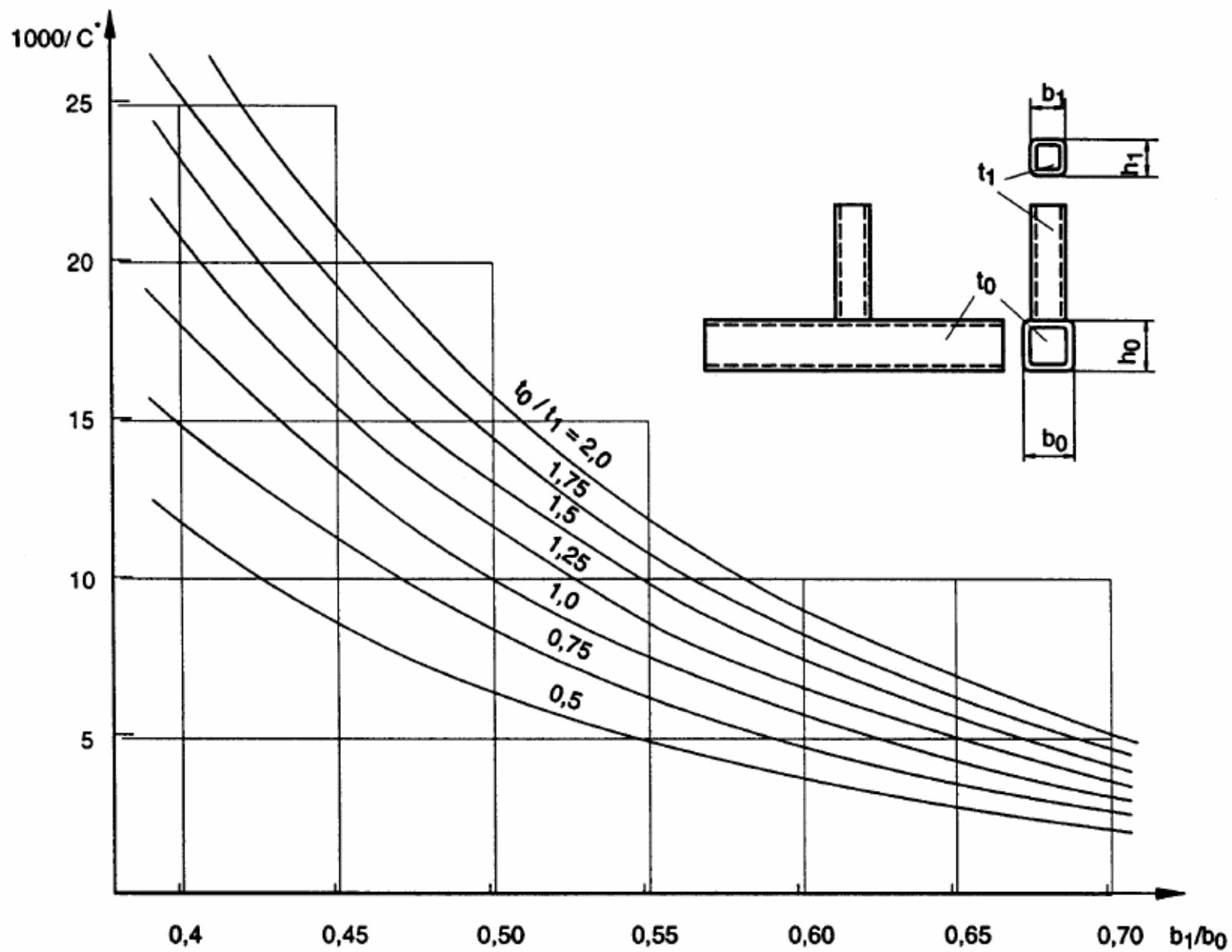
S_j a csomópont elfordulási merevsége (Nm / rad)

t_0 a zártszelvény falvastagsága (mm)

C^* a következő táblázatokból vehető konstans

Fél-merev kapcsolatok nyomaték-elfordulás görbéje

T-kötések $1000 / C^*$ értékei négyzet – keresztmetszetű zártszelvények esetén,
 ha $b_1/b_0 \leq 0,7$ és $b_0/t_0 \geq 10$